

Für einen bunten Tag!
Obarvaj svoj dan!
Colour your day!

I: www.maribor-pohorje.si, www.pohorje.si
E: tic@maribor.si

MARIBORSKI MESTNI PARK SKOZI ZGODOVINO

Zgodovina mariborskega mestnega parka je najtesneje povezana z delom Olepševalnega društva v Mariboru, ki je že med leti 1869 in 1872 zasadilo prva drevesa v mariborskem Mestnem parku. Leta 1877 ponovno oživi delo Olepševalnega (Turističnega društva) v Mariboru.

Med društvom in mestno občino Maribor je bila 14. decembra 1877 sklenjena pogodba, da občina prepusti društvu v oskrbo vse občinske javne nasade, za kar bo iz občinske blagajne dobivalo vsakoletno podporo, za varstvo nasadov pa bo društvu v pomoč tudi mestna straža!

V prvih letih je bila glavna nit društvenega delovanja prav nasaditev in ureditev mestnih parkov, drevoredov in parkovnih gozdov. Društvo je skrbelo za nadaljnje zasajanje dreves in urejanje zelenic v Mestnem parku, ki je nastal na nekdanjih zemljiščih grofa Brandisa in podjetnika Badla, vzhodno od današnje osrednje promenade. Del mestnega parka zahodno od promenade za katerega je načrt izdelal in na javni natečaj v Maribor poslal dunajski krajinski arhitekt dr. Julius Feldbacher, je društvo zasadilo med leti 1889 do 1896. Že leta 1883 je društvo od barona Twickla trikotno zemljišče med Tremi ribniki in zahodnim koncem današnjega Tomšičevega drevoreda ter ga spremenilo v park. Leta 1895 je društvo odkupilo 5 oralov opuščenega vinograda pod Kalvarijo ter ga pogozdilo z 19 tisoč smrekami in pet tisoč drugimi drevesi. Na zemljišču ob Vrbanski cesti, ki ga je Lavantinska škofija podarila društvu, je bil prav tako leta 1895 zasajen kostanjev drevored.

Turistično društvo (Olepševalno društvo) je leta 1896 pričelo z zasajanjem kostanjev v Tomšičevem drevoredu in ga v celotni dolžini, od parka do današnje Partizanske ceste, končalo leta 1905.

Mestni park, ki danes meji na jugu na Mladinsko in Maistrovo ulico, na severu na Mestni vrh in Tri ribnike, in se na zahodu konča ob Trubarjevi ulici in na vzhodu ob Ulici heroja Staneta, so tudi v kasnejših desetletjih še razširili in obogatili z novimi zasaditvami redkih dreves.

Mariborsko turistično društvo je uredilo leta 1884 tudi park na današnjem Trgu generala Maistra, ob spomeniku admiralu Tegetthoffu ter 1888. leta park na prostoru nekdanje gramoznice, nasproti železniške postaje, na današnjem Kidričevem trgu.

Tudi na tedanjem Stolnem trgu, današnjem Slomškovem trgu, so leta 1891 po poružitvi mestnega župnišča uredili majhen park.

Urejanje starih in zasajevanje novih parkov v Mariboru je društvo plačevalo s sredstvi mestne občine, Mestne hranilnice kot tudi z lastnimi sredstvi, od prodaje cvetja, listja, trave in od zabavnih prireditev.

Zraven javnih parkovnih površin je ob novo zgrajeni Scherbaumovi vili (današnji Muzej narodne osvoboditve Maribor) nastal zasebni park z redkimi vrstami dreves in lepo fontano.

Leta 1882 so v Mestnem parku postavili prvi spomenik cesarju Jožefu II., leta 1883 spomenik nadvojvodi Janezu in leta 1900 spomenik utemeljitelju nemških turnerskih društev Jahnu. V parku pred realno gimnazijo so leta 1883 ob prisotnosti cesarja Franca Jožefa postavili spomenik admiralu Tegetthoffu, pred Mestno hranilnico pa so v 90. letih 19. stoletja odkrili spomenik utemeljitelju hranilnice županu Andreju Tappeinerju. Vsi spomeniki bi naj mestu dali nemški videz.

Po razpadu Avstrije si je društvo nadelo naslov Olepševalno društvo za mesto Maribor in leta 1920 izvolilo slovenski odbor s predsednikom dr. Ludvikom Brencetom.

Olepševalno društvo za mesto Maribor je po nekajletnih pripetijah zaradi centralizacije vodenja iz Ljubljane leta 1926 ponovno zaživelo. Olepševalno in tujskoprometno društvo se je posvečalo lepšanju in negovanju mestnih zelenih in parkovnih površin. Mesto je društvu dalo v upravljanje mestno vrtnarijo – Ljudski vrt na današnji Mladinski ulici. Skrbelo je prav tako za dva ribnika ob Treh ribnikih, kjer so se pozimi meščani drsali, poleti pa čolnarili. Ob čolnarni je mestna občina leta 1927 namesto lesenih razpadajočih barak postavila lep zidan paviljon z garderobami in teraso. Z bližnjo gostilno Kliček in Ribarskim društvom je Olepševalno društvo sklenilo pogodbi, in tako povečalo turistično ponudbo obiskovalcem parka. V tem času so načrtno zasadili še območje med Tremi ribniki in Mestnim vrhom. Društvo je sredstva dobivalo s prirejanjem promenadnih koncertov, prodajanjem sena in z letno občinsko dotacijo 1200 dinarjev za košnjo trave v parkih. Leta 1929 je mestni svet dovolil ureditev otroškega igrišča v Mestnem parku. Društvo je v najuspešnejših letih pred drugo svetovno vojno štelo okrog 830 članov.

Po vojni se je leta 1946 najprej ustanovilo Turistično društvo, ki pa ni bilo aktivno in je leta 1948 prenehalo delovati. Nakar se je leta 1951 ponovno ustanovilo in njegov predsednik je postal takratni mariborski župan Janko Markič. Že naslednje leto je društvu uspelo urediti v Mestnem parku, v nekdanji Park kavarni, poznejši otroški mlečni restavraciji, akvarij in otroško igrišče s kopališčem. Leta 1952 so po zaslugi društva odprli v Mestnem parku tudi promenado, nekaj let kasneje »Tihi gaj« za upokojece v delu Mestnega parka, ki pa je zaradi zelo razširjenega kvartopirstva postal znan kot »mariborski Monte Carlo«. Društvo je na Trgu Borisa Kidriča uredilo park in postavilo ob njem spomenik Borisu Kidriču. Prav tako je prirejalo v mariborskem parku promenadne koncerte, upravljalo s čolnarno in drsališčem ob Treh ribnikih ter v 60.letih podaljšalo promenado v Mestnem parku do Treh ribnikov.

Avtor teksta, muzejski svetovalec: Marjan Matjašič, prof.